

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/486/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5712214769
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5712214769.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSŤ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného spoločnosťou: Fridrich Paľko, s.r.o. so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, v konaní o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Martin č. k. 15C/253/2012-63 zo dňa 15. 08. 2013, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Martin č. k. 15C/253/2012-63 zo dňa 15. 08. 2013 z r u š u
je a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd zastavil prebiehajúce konanie. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Pri rozhodovaní vychádzal z ust. § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z. z.“), keď konštatoval, že žalobca nepreukázal uplatnenie nároku na príslušnom orgáne (nedoložil žiadosť o predbežné prerokovanie nároku), a preto súd nevedel vyhodnotiť, či nárok uplatňovaný v konaní pred Ministerstvom spravodlivosti SR a uplatnený v konaní pred súdom je totožný a vyvodzovaný z rovnakých skutkových okolností. Konštatoval, že nešlo o tzv. delenú právomoc (ust. § 8 O. s. p.). Predbežné prerokovanie nároku podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. vo vymedzených prípadoch je nevyhnutným predpokladom toho, aby žalobca mohol byť v konaní pred súdom úspešný. Predstavuje zároveň sui generis podmienku konania o nároku na náhradu škody podľa predmetného zákona v konaní pred súdom (§ 103 a nasl. O. s. p.). Nakoľko okresný súd nemal preukázanú základnú procesnú podmienku konania, nemal právomoc rozhodovať o nároku žalobcu v súdnej veci. Nedostatok právomoci založil taký nedostatok, pre ktorý súd nemohol v konaní pokračovať (§ 104 ods. 2 O. s. p.).

O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 146 ods. 2 prvá veta O. s. p., nakoľko žalobca zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, a preto by mal nahradiť žalovanému trovy konania. Žalovaný si trovy konanie neuplatnil, preto mu ich náhradu nepriznal.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalobca prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu, v ktorom sa domáhal, aby odvolací súd zrušil rozsudok (správne malo byť uvedené uznesenie - poznámka odvolacieho súdu) a vrátil vec tomuto súdu na opätovné prejednanie.

Tvrdil, že na Ministerstve spravodlivosti SR podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku o náhradu škody. Uvedenú skutočnosť súdu preukázal tým, že mu predložil zoznam jednotlivých žiadostí, ktoré Ministerstvo spravodlivosti SR potvrdilo. Navyše žalobca (správne malo byť uvedené žalovaný - poznámka odvolacieho súdu), za ktorého koná práve Ministerstvo spravodlivosti SR skutočnosť, že by žalobca v tejto konkrétnej veci nepodal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody práve v rovnakom rozsahu ako je obsahom žaloby nikdy nenamietal, a táto otázka nie je v konaní

spornou. Žalobca viackrát súdu označil dôkaz, ktorý žiada v tomto konaní vykonať, a to oboznámenie sa s príslušným spisom Ministerstva spravodlivosti SR k jemu podanej žiadosti o predbežné prerokovanie. Dôkaz však vôbec nevykonal a návrh žalobcu celkom ignoroval bez kvalifikovaného odôvodnenia.

Prvostupňový súd tak bez skutočného zistenia dospel k záveru, že žiadosť o predbežné prerokovanie v konkrétnej veci nebola podaná, a to napriek tomu, že jednak predložil súdu dôkaz preukazujúci danú skutočnosť a jednak označil ďalší dôkaz, ktorý danú skutočnosť potvrdzuje. Okrem toho poukázal na to, že k danému záveru prvostupňový súd nedospel s určitosťou, ale len na základe pochybnosti o tejto skutočnosti, ktorú si zároveň sám založil. Uvedenú skutočnosť tak nemal preukázanú, zistenú, ale len o nej pochyboval.

Odvolať bol toho názoru, že nárok na náhradu škody je potrebné považovať za predbežne prerokovaný, čo sa preukazuje podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. K naplneniu pojmu predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dôjde preto už samotným podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. V danom prípade bola žiadosť jednoznačne podaná, čo potvrdzuje aj žalovaný v obsahu svojich vyjadrení.

Zároveň žalobca zdôraznil, že v tejto veci rozhodoval vylúčený sudca. Uskutočnil totiž podanie (obsiahnuté v texte žaloby), ktorým upovedomil súd o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že sudcu, ktorému bola vec pridelená systémom súdneho manažmentu na prejednanie a rozhodnutie je potrebné z konania vylúčiť. Okolnosť, že krajský súd nevzhliadol v označených skutočnostiach dôvod na vylúčenie sudcu nič nemení na tom, že v očiach žalobcu a objektívne v očiach verejnosti nemožno tohto sudcu považovať za nestranného. Je tomu tak aj preto (okrem dôvodov označených v žalobe), že rozhodnutie krajského súdu je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou iných krajských súdov v skutkovo a právne totožných veciach. Je tiež v rozpore s judikatúrou Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti zachovávanía práva na nestranný súd.

V ďalšej časti odvolania žalobca uvádzal skutočnosti, ktoré sa však netýkali tohto rozhodnutia, ale iného konečného (meritórneho) rozhodnutia súdu.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené podľa § 202 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.), preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O. s. p.) a uznesenie okresného súdu podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f), h) a ods. 2 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z nasledovných dôvodov:

V preskúmvanej veci sa žalobca proti žalovanému domáha náhrady škody a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ktorá mu mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Martin, pretože tento nerozhodol v zákonom stanovenej lehote o žiadosti o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie pre pohľadávku žalobcu, ktorá vznikla neplnením záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o úvere č. 5021423 dlžníčkou B. O., nar. XX.XX.XXXX ako povinnou v exekučnej veci sp. zn. EX/10688/2008.

Otázka predbežného prerokovania nároku na náhradu škody je upravená v už spomínanom zákone č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11. Podľa § 16 ods. 1 a 2 citovaného zákona zo žiadosti musí byť zrejmé, kto náhradu škody žiada, ktorej veci sa týka, titul, z ktorého sa nárok na náhradu škody domáha, akým spôsobom škoda vznikla a čoho sa poškodený domáha. V žiadosti a pri uplatnení nároku na náhradu škody na súde je poškodený povinný uviesť požadovanú výšku náhrady škody a označiť orgán verejnej moci, ktorý mu škodu spôsobil. Príslušný orgán neprihliada na žiadosť, ak žiadosť nemá náležitosti podľa odseku 1 a poškodený na výzvu príslušného orgánu v určenej lehote neodstránil nedostatky žiadosti; tým nie je dotknuté právo poškodeného domáhať sa za splnenia podmienok podľa tohto zákona uspokojenia nároku alebo jeho časti na súde.

Zmyslom predbežného prejednanía nároku je využitie zákonných možností na to, aby k náprave narušených vzťahov došlo jednaním medzi poškodenými a orgánmi oprávnenými konať za štát a aby sa v týchto prípadoch pokiaľ možno predišlo súdному konaniu.

Poškodený sa obracia na súd až vtedy, ak predbežné prerokovanie nároku nevedlo k uspokojeniu nároku na náhradu škody. Predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody je zákonom stanovená podmienka preto musí byť splnená, aby tento nárok mohol byť prejednaný v občianskom súdnom konaní.

Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že prejednanie nároku na náhradu škody je potrebné vopred preukázať zo strany poškodeného, v danom prípade žalobcu, a to na základe podanej písomnej žiadosti adresovanej príslušnému orgánu.

Žalobca predložil súdu len fotokópiu sprievodného listu k žiadostiam o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Aj keď v tomto smere možno súhlasiť s názorom prvostupňového súdu, že z takéhoto dôkazu nevyplýva podanie žiadosti v tejto konkrétnej veci, je nepochybné i zo samotného vyjadrenia žalovaného (aj v iných veciach), že takáto žiadosť Ministerstvu spravodlivosti SR doručená bola. Zároveň odvolací súd zdôrazňuje, že pokiaľ žalobca ako dôkaz toho, že požiadal žalovaného o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, označil spis Ministerstva spravodlivosti SR, nemohol prvostupňový súd zastaviť konanie argumentujúc tým, že na výzvu súdu nepredložil označený dôkaz. Žalovaný sám vo svojom vyjadrení poukazoval na to, že sa snažil odstrániť nedostatky žiadosti, pričom žalobca neposkytol potrebnú súčinnosť, a preto podľa názoru odvolacieho súdu i s prihliadnutím na ust. § 16 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. je potrebné považovať podanie žalobcu za uplatnenie nároku na náhradu škody.

Nemôže byť na ujmu žalobcu, ak príslušný orgán vec v zákonom stanovenej lehote neprejednal a subjektívne vyhodnotil žiadosť ako nepostačujúcu, bez toho, aby o takomto postupe primeraným spôsobom upovedomil žalobcu (žalobca, by mal byť informovaný o postupe príslušného orgánu najmä v prípade, ak nemieni jeho žiadosti vyhovieť).

Existencia veľkého počtu žiadostí podaných žalobcom u žalovaného, aj s ohľadom na ich evidenciu na strane účastníkov konania a spôsob ich podania v elektronickej forme, vytvára pri ich skúmaní v jednotlivých súdnych konaniach pochybnosti o tom, či žalobca podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na Ministerstve spravodlivosti SR, práve vo vzťahu k jeho nároku uplatnenému žalobou. Pokiaľ okresný súd poukazoval na nepreukázanie podania žiadosti s konkrétnym obsahom zo strany žalobcu, odvolací súd na túto skutočnosť neprihliadol v prvom rade aj preto, že ani samotný žalovaný túto nevedel preukázať. Okrem toho žalovaný tvrdil, že žalobca mu neposkytol súčinnosť lebo žiadosť nemala požadované náležitosti. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že aj v prípade neodstránenia nedostatkov žiadosti, by v zmysle novelizovaného ustanovenia § 16 ods. 2 vety za bodkočiarkou zákona č. 514/2003 (v znení účinnom od 01. 01. 2013) Z. z. nebolo dotknuté právo poškodeného domáhať sa za splnenia podmienok podľa tohto zákona uspokojenia nároku alebo jeho časti na súde. Uvedenú skutočnosť okresný súd pri svojom rozhodovaní zrejme prehliadol. Pre vecné prejednanie nároku na súde je v zmysle uvedeného postačujúce preukázať podanie žiadosti, jej obsah nie je rozhodujúci.

Pokiaľ žalobca spochybňoval v konaní zákonného sudcu s poukazom na ust. § 15 ods. 1 O. s. p. odvolací súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali nestrannosť sudkyne JUDr. Mitriam Štillovej. Ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (§ 14 a nasl. O. s. p.) predstavujú výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Významným je, že konajúci sudca nemá za to, že boli dané okolnosti vylučujúce ho z konania v súdnej veci a zároveň žalobca opakovane uviedol, že námietku zaujatosti proti zákonnému sudcovi nevznáša. Samotný subjektívny názor účastníka konania, že v osobe určitého sudcu sú dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania veci, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania.

Dôvod na vylúčenie sudcu nezakladá napr. ani skutočnosť, že sudca má prejednať a rozhodnúť vec, v ktorej žalovaným je súd, na ktorom tento sudca vykonáva súdnictvo (viď napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2010 sp. zn. 3 Nc 14/2010). Pre účely preskúmvanej veci odvolací súd konštatuje, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie je bez ďalšieho ani to, že vykonáva súdnictvo na súde, ktorý údajne (podľa tvrdenia žalobcu) svojím nesprávnym úradným postupom v inej právnej veci založil zodpovednosť žalovaného za majetkovú a nemajetkovú ujmu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z.

Za daného stavu odvolací súd uznesenie okresného súdu o zastavení konania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom bude konať o nároku žalobcu uplatnenom žalobou.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie n i e j e prípustné.